

Apare:
în 10, 20 și 30 a fiecărei luni.

Abonamentul:
Pe an 6 fl., pe jumătate de an 3 fl., pe pătrar de an 1.70 fl.
Pentru România și străinătate pe an 16 franci.

Proprietar-editor și redactor Silvestru Moldovan.

TABACHEREA LUI BERECHET.

Novelă humoristică.

Iosif Popescu.

I.

Cunoscęți pe amicul Berechet?... Nu?... Imi pare foarte rău, căci totă lumea îl cunoscę în mahalaua Popa-Tatu din București.

El nu e nici urit, nici frumos, nici mare, nici mic, nici tinăr, nici bătrân, nici bălan, nici ocheș, nici pęros, nici spân, nici vesel, nici trist. Cu un cuvânt e un om, ca toți oamenii; când îl întâlnești, nu te întorci ca să te uiți după el.

Și cu toate acestea Iancu Berechet nu e ca toți oamenii. Are un mic cusur: când găsește o beuturică bună, îi place să sörbă câte un păhăruț, numai câte unul... de odată. Să nu credeți, că e bețiv. Dămne feresce! Nu-l veți nici odată cu litru dinainte, dar nici nu poți dice că bea „cu măsură“.

E slăbiciunea lui — ați văduț om fără slăbiciuni? — e slăbiciunea lui să ceră „un păhăruț de vin“, pe care-l golesce fără să șadă; e grăbit totdeauna bietul băiat, bea numai dela „botul calului“.

Afară de acest mic cusur, Berechet e o inimă de aur, un suflet candid și naiv, ca al unei vergure. Nici nu e de mirare, cândorea copilăriei se conservase nealterată în alcoolul păhăruțelor.

Berechet n'are de cât amici, deore-ce rabdă glumele și cele mai nesărată și n'a făcut rău în viața lui, nici măcar unei musce. La începutul acestei istorisiri adevărate amicul nostru era neinsurat și trăia din lăfa lui de funcționar la unul dintre ministere, ținând cu chirie o cameră modestă, dar destul de curățică, mulțămită „mamei Stanca“, care o îngrija. Diua tréz, năp-tea turleac, Berechet trăia un traiu lin și lipsit de su-părări, negândindu-se nici la nevastă, nici la zestre de dat fetelor, nici la instrucția băieților, în sfârșit dacă fericirea să găsește pe pământ, ea trebuia căutată la amicul Berechet.

Intr'o di, sau mai bine diș într'o nópte, eroul nos-tru se întorse acasă mai „afumat“ de cât totdeauna;

botul calului fusese cam lung și gros, ardă-l focul. Berechet intră în casă pe dibuite, caută cutia cu chibrituri și răstornă păharul cu apă. Flueră a pagubă, dar găsește cutia, scote chibritul, fiind că însă bietul om se clătina ca un copac bătut de crivăț, chibritul se stinge; al doilea și al treilea au aceeași sorte.

— „Să fie a dracului de regie!“ murmură el scos din răbdări. Apoi ca și când s'ar fi temut, că l'a auđit cineva, se uită împrejur cu sfială. Iși ascunde capul în gulerul pardesiului și-și amenință nasul cu degetul.

Acosta mișcare neprevăduță îl face însă să-și pęrdă echilibrul și Berechet ar fi căduț jos, dacă din întâmplare basa ființei sale n'ar fi întâlmit un scaun, pe care mama Stanca par'că-l aședase într'adins aci.

Amicul nostru lipit de paele scaunului stătu un moment nemișcat, căuțând a-și aduna suvenirile; nu-și mai aducea aminte, de ce ședea pe scaun și pe întunerec. El clătina din cap, făcu o cruce mare, apoi viri mâna în buzunarul din afară al gherocului, unde-și ținea tabacherea. Tabachere tufă! Caută în buzunarele dinnăuntru, scormoni buzunarele dela pantaloni, tabachere nicăiri.

— „Ptiu, ucigă-l tóca“, dișe el în fine, „mi-am pierduț tabacherea“.

Un moment rămase Berechet înmărmurit de durere. De când ținea el minte nu-și pierduse nici odată tabacherea.

Acosta catastrofă îl făcu să-și aducă aminte de copilărie.

Scote drace ce-ai furat,
Că te due la spândurat!

De nouă ori murmură el acosta conjurare, apoi căuț din nou prin busunare, dar nu găsi nimic.

Acosta întâmplare îl impresionă atât de mult pe amicul Berechet, încât îl desbătu pe jumătate.

— „Să pôte să-mi pierd eu tabacherea?“ se întrebă el indignat, „par'căș fi un bețiv de rënd. Dar“, adause

el cu eroism, sculându-se drept în picioare, „mă voi duce să o caut“.

Berechet ieși cum putu din casă și se porni pe trottoare cu capul în jos, ca un om desperat ce era și așteptându-se în fie-care moment să găsescă tabacherea.

Era pe la patru dimineața și nu se mai vedea nici un om pe strade, afară de gardiști, cari acompaniau pe prietinel nostru cu fluieratul lor prelungit.

Puțin îi păsa însă amicului nostru de lume; singura lui preocupare era tabacherea, scumpa lui tabachere, pe care o ținea de 25 ani, de când începuse să fumeze. Nu că era vr'o sculă acesta tabachere, căci totă lumea ridea când o vedea, dar... toate dulcile suveniruri ale copilăriei și ale primei tinereți erau împreunate cu obiectul pierdut.

Unii țin la petece de panglici, ori la flori uscate și bilete sfâșiate, urme de vechi îndrăgiri, Berechet însă desprețuia toate acele slăbiciuni omenesci, căci era croit „dintr'o bucată“, cum dicea el cu mândrie, și numai lucrurile serioase îl atrăgeau.

Cum îi treceau prin minte amintirile copilăriei! Și-aducea aminte de prima țigară, pe care o fuma la vârsta de 12 ani, pe coperișul unui cotet, la adăpost de vederea părinților. Cât îi făcu de rău fumul de tutun și cu toate acestea începă a strînge mucusurile de țigară aruncate de mosafirii tatălui seu și-și adună astfel o mică proviziune de tutun, pe care-l păstra învăluit într'o gazetă vechie.

Apoi prima lulea! Ce ingeniositate! Berechet scobise o căpățină de mac verde, îi infipse un paiu aprópe de fund, apoi umpluse cu tutun de mucuri această lulea improvisată și-i dase foc. Cât era de mândru, micul fumător! Dar după câte-va fumuri sucul de mac verde îi făcu atât de rău, încât îl silii să zacă o țî întrégă și-i tăia pofta de fumat.

Dar... Berechet era predestinat să devină fumător!

Intr'o țî adecă, era acum de 14 ani, un prietinel mai cu dare de mână, cu care repetau studiile și compuneau temele mai grele, îi dăruî o tabachiere de piele.

Cine să descrie bucuria tinărului Berechet, mai ales că tabacherea era plină de cel mai bun tutun. De atunci amicului nostru nu mai lăsă țigara din gură de dragul tabacherei. Și acest tesaur, care-l însoțise mereu până atunci, în fericire ca în nenorocire, acest giuvaer neprețuit îl perduse el acum, acum la vârsta de 39 ani. După o astfel de nenorocire, viața lui intră într'o nouă fasă...

Pe când traversa Berechet pe gânduri și instinctiv stradele, cari conduceau la băcănia lui favorită din colț, de odată se lovi cu capul, ori mai bine cu pălăria de ceva tare.

— „Altă belea acum“, își duse el, „mi-oiu fi rupt și pălăria, pe care o port numai de cinci ani“.

Își luă pălăria de pe cap, o examinează bine, pe cât îi permitea lumina de pe stradă.

— „Mi-a mai turtit-o într'un loc“, adause el. Apoi se uită cu necaz la obiectul, care-i sta în drum, și vădu o tăbliță de fier cu inscripția:

Domnișóra Adela, modistă.

Berechet se scărpină după urechi și începă a zimbi.

— „Va să dăcă o domnișóra mi-a spart pălăria“, șopti el. Apoi se uită la feréstra casei.

Ori ce erou, care se respectă, trebuie să-și țină monologul său; de aceea și eroul nostru, care se respecta foarte mult, credu momentul potrivit pentru monolog:

— „O, minunată întocmire a destinului! Eu îmi caut neprețuita mea tabachere, ér tu femeie, îmi tur-

tesci pălăria, ca să-mi atragi atențiunea, că mai sunt pe lume și alte fericiri, de cât cele produse de fumul tutunului. Acesta atențiune delicată mă îndatorește a-ți fi recunoscător. Nu ai de a face cu un ingrat, scumpă Adelo!...“

Monologul fú intrerupt de un sgomot de feréstră, care se deschide și o femeie între 20 și 30 de ani, nici urită nici frumoasă, scóse capul pentru a respira aerul recoros al dimineții.

Era modista Adela, fată matinală, pe care amicului nostru o recunoscú, cu toți vaporii alcoolului ce-i mai turburau mintea.

— „Ah, domnișóra Adelo“, duse el scoțându-și pălăria, „ună séra, ună séra!“

— „Ce, dta ești, domnule Berechet“, răspuse Adela riđend. „Cređi că e séra? Mie mi se pare că e dimineță“.

— „Ah, pardon, dragă domnișóra, trebuia să-mi inchipuiesc, că se face ziua, de óre ce te ved apărénd pe dta, aurora dimineții“.

— „Ce spui, domnule Berechet? Te-ai făcut poetic!“

— „Să mă ierți, domnișóra, sunt póte obrasnic, dar m'am zăpăcit de tot, mi s'a întemplat o mare nenorocire, de aceea mă aflu pe stradă atât de dimineță. Dacă-mi dai voie, mă ure la dta, ca să-ți comunic ceva prea important“.

— „Ce? visezi? ori ai să-mi comanđi ceva pentru cocóna dtale? ha! ha! ha!“

— „Vei vedea!“

Apoi Berechet, fără a mai aștepta permisiunea, deschise ușa și intră în micul atelier al modistei.

Aci eroul nostru luă o mutră forte gravă și ședénd pe un scaun începú:

— „Domnișóra, veđi inaintea dtale pe cel mai nenorocit și totodată cel mai fericit dintre muritori. Sunt cel mai nenorocit, fiindcă mi-am pierdut tabacherea, o prietină, care nu m'a părăsit dela nascerea ei... pardon, de când am căpătat-o cadou“.

— „Asta-i totă nenorocirea? ha! ha! ha! Dacă-i sémână și fericirea, ești într'adevăr de plâns“.

— „Fericirea étă-o! Căutându-mi tabacherea, cea tovarășă fidelă, mi-am turtit pălăria de firma dtale, ceea ce pentru miné este un semn al destinului, ca să te iau de nevastă. Vrei, scumpă domnișóra?“

Adela era să leșine de ris, pe când Berechet păstra aceeași mutră gravă.

— „Ha! ha! ha! gluma dtale nu e próstă, am s'o povestesc la toate clientele mele“.

— „Domnișóra, nu e glumă, crede-mé! Sunt în cele mai solemnele momente ale vieții“.

— „Cum, nu glumesci?“

— „Nu, đeu, uite să mor... să mă îngropi de viu dacá glumesc“.

Adela mai rise, se mai codi, dar gândindu-se, că Berechet avea slujbă bunicică, cu drept la pensie, cedă în fine.

— „Bine“, duse ea, „dacă nu glumesci, ideia dtale e atât de nostimă, încât primesc a te lua de bărbat, dar... cu o condițiune“.

— „Ori ce vrei!“

— „Să-mi făgăduiesci, că nu vei mai bea“.

— „Da, ce? adecă eu sunt bețiv? Nu beau, de cât câte un păhăruț de vin... de odată“.

— „Pentru un păhar de vin nu đic nici eu nimic, dar să nu fie prea multe. Jură-mi acesta!“

— „Bine, bine, Adeluțo, jur pe tot ce vrei, pe... pe amintirea tabacherei mele, că nu voi mai bea, de-

cât nectar după buzişorele tale...“, și Berechet se repeși, ca să ia un acout asupra nectarului.

Dar Adela îl amenință cu degetul:

— „Bibi, nene Berechet; după cununie, după cununie!“

— „Fie, crudelo fie! Acum alerg la gară să iau primul tren pentru Porcesci, ca să comunic lui Coțofenescu, celui mai bun prietin al meu, noutatea îmbucurătoare, ér de Duminecă în trei săptămâni ne vom cununa. Bravo! Să trăiescă Adela și scumpul ei Berechet. Ura! Of, ce berechet¹⁾ are să fie la nuntă!“

II.

Primul tren pleca la 8 ore pentru Porcesci, stațiune mică, pe care vē rog să nu o căutați pe hartă, căci de sigur nu o veți găsi.

Berechet luă dar primul tren, care scia că-l depune la ora dejunului, lihnit de fôme, la stația Porcesci, renumită pentru șuncile escelente ce se fabrică aci.

Berechet avea dreptate numind pe Coțofenescu cel mai bun prietin al lui. Cea mai strălucită dovadă pentru acesta este următoarea întâmplare, pe care mi-a istorisit-o Coțofenescu singur. Credeți pôte că i-a scăpat viața lui Berechet? ori că l'a împrumutat cu bani? Nu, lucrul e cu mult mai simplu.

Pentru a fi bine înțeles trebuie să mai spun, că Berechet, deși funcționar în România, este de origine dintr'una din țerile limitrofe, de unde a venit în etate destul de matură pentru a cunoșce tôte calitățile vinului și berei, fără a escluce coniacul, țuica și lichiorurile.

Așadar într'una din zile Coțofenescu veni să viziteze pe amicul său în birou. Șeful lui Berechet, care se afla în aceeași cameră, cunoscea pe Coțofenescu și îi strigă îndată ce-l vèdù intrând pe use:

— „Ei, bine ai venit, Coțofenescule, dar ce vēnt te aduce pe la noi?“

— „Bine v'am găsit“, răspuse Coțofenescu mulțămînd, „étă prieteșugul mă aduce, sunt prietin bun cu Berechet“.

— „Cu Berechet? Ce spui, frate; cum de te-ai putut împretini cu bețivul ăsta?“

— „Cum?“ strigă Coțofenescu indignat, „cine dîce că Berechet e un bețiv? De când a venit în România nu s'a îmbetat nici odată“.

— „Ha! ha! ha!“ rise șeful ținându-se de coste, „auđi, Berechet, că nu te-ai îmbetat nici odată, de când ai venit în România?“

Berechet singur rămase înmărmurit de arta, cu care scia să mintă prietinel său.

— „Negreșit“, esplică Coțofenescu, după ce șeful se mai liniștise, „afirm sus și tare, că Berechet nu s'a îmbetat nici odată în România, de ore ce a trecut granița beat și de atunci nu s'a mai tređit“.

Vē puteți inchipui, că șeful era să móră de ris, ér Berechet mișcat până la lacrimi se sculă de pe scaun și veni să stringă cu efusiune mâna amicului său, care-i scăpase reputațiunea.

De atunci Berechet a simțit o dragoste din cele mai gingașe pentru Coțofenescu și n'a făcut nici un pas fără să-l consulte.

La 11 ore birja depuse pe Berechet la locuința de țeră a lui Coțofenescu, care pe lângă alte conforturi pòsedă o completă instalațiune de băi reci și calde cu dușe sistem pater Kneip.

Indată ce intră în casă, Berechet se adresă cătră Coțofenescu:

— „Dragă Grigore, ție ca celui mai bun amic al meu îți comunic vestea îmbucurătoare, că mă 'nsor...“

— „Ce?“ strigă Coțofenescu spăriat. „Ce faci? Te însori?“

Apoi luând mâna lui Berechet îi pipăi pulsul, îl privi în față, îi dîse să scôtă limba. Berechet să supuse ca un copil.

— „Ai friguri“, dîse Coțofenescu, „vino la dușe“.

Dușă este medicamentul eroic al lui Kneip în contra frigurilor.

— „Ai dejunat?“ mai întrebă Coțofenescu pe drum.

— „Nu“, răspuse Berechet, mi-e fôme“.

— „Cu atât mai bine, cu atât mai bine. Desbracă-te iute! — Așa!... Acum șeđi colea. Bine!... Étă o plôie bună! Ha! Îți place? Acum, atențiune, étă piștolul!) ține-te bine! Bun! bun. Acum întôrce partea dréptă. Bine. Hai cu partea stângă! Intôrce spatele! Scii că te ții bine?... Acum, îmbracă-te repede! Bun de tot! Ești fercheș, ești tréz, nu mai ai friguri. Ei bine, tot te însori?“

— „Da, mă 'nsor“.

— „Asta-i grav“, dîse Coțofenescu, ținându-se cu mâna de barbă și uitându-se drept în ochii lui Berechet.

— „Mi-e fôme“, gemù acesta, „mor de fôme“.

Fața lui Coțofenescu se ilumina.

— „Bine, fôrte bine, tot mai ai nițică minte“, dîse el, „hai să dejunăm“.

Masa era bine garnisită cu felurite mezeluri. Prietini le atacară cu furie fără a dîce un cuvânt.

După primul pahar de vin se deschise vorba.

Coțofenescu, care mănecând cât cinci se tot gândise, făcù începutul.

— „Bine dîci!“ cugetă el cu glas tare.

— „Eu?“ răspuse Berechet. „Eu n'am dîs nimic“.

— „Sciu, sciu, că ești încă prea prost. Nu ția sosit momentul psihologic“.

Se aduse supă. Coțofenescu dejuna, sau mai bine prânđia, după obiceiul nemțesc.

— „Dîcea-i dară?“ reîncepù amfitrionul sorbind cu atențiune supă ferbinte.

— „Dîceam, că supă asta e prea ferbinte“ se plânse Berechet, care-și opărise gura.

— „Bea vin, prostule, vinu-i rece!“

Berechet își turnă vin într'un pahar de apă și-î nghitì dintr'o dușcă.

— „Mai încet, Ianoș“, — așa-i dîcea Coțofenescu în loc de Iancu, „mai încet, că altfel n'ajungi până la desert“.

— „Mi-ai dîs să beau vin, Grigore, eu am beat. Cum dracu să te mai mulțămesc?“

Sosi un fel de mănecare.

— „Ce naiba, Grigore, la tine nici n'ai vreme să beai un pahar de vin, sosesc mănecările cu mare iutélă“.

— Mănecă și taci, că am multe de vorbit cu tine“.

— „Eacă tac!“

Se făcù tăcere. Nu se auđeau de cât falcile celor doi prietini, cari să îndopau strajnic. Beură încă câte un pahar de vin și friptura sosi.

— „La friptură să încep toastele, Ianoș; acum poți vorbi“.

— „Beau dar acest pahar în sănătatea...“

— „Stai, nătărăule, că nu țiam dîs să ridici un toast“.

¹⁾ Abondantă.

²⁾ Blitzguss la Kneip.

— „Ce vrei dar să vorbesc la friptură?“

— „Vai cum te-a stricat beutura Ianoș dragă. Dar bea încodată, hai să ciocnim!“

— „Ura! să trăiești Adeluța mea!“

— „Ce-i aia, Adeluța?“

— „Logodnița mea, mirésa mea; nu ți-am spus, că mă însor?“

— „Ce? va să dică nu erai beat?“

— „Nu! acum încep să mă îmbêt.“

— „Atunci momentul psihologic a sosit; spune-mi cum ți-a trăsnet prin cap nădrăvănia asta.“

— „Ecă cum!... Cunosci tabacherea mea...“

— „Da, frumoasă sculă!“

— „Pentru mine era un tezaur. Inchipuiesce-ți, că mi-am pierdut-o... ah! ba nu, acum îmi vine o idee, trebuie că mi-a furat-o cineva, fiind că totă lumea o admira.“

— „Ha! ha! ha! ideea e comică de tot. Trénța ta de tabachere nu era bună nici în gunoiu?“

— „Ce dici, mă insulti la tabachere, îți cer satisfacțiune pentru...“

— „Lasă, Ianoș, nu te mai fasoli. Dar ce are a face tabacherea ta cu însuratul?“

— „Etă ce are a face! Căutându-mi tabacherea mi-am turtit pălăria de firma domnișorei Adela, modistă în Popa-Tatu, și deorece cunosceam pe acésta domnișoră, i-am cerut mâna. Nu era un semn al prevedinței?“

— „Ha! ha! ha! și ce-a ăis domnișoră?“

— „A ris mai întâiu ca tine, pe urmă a găsit ideea nostimă și a primit.“

— „O felicit! Și-a găsit tot așa sculă, ca și tabacherea ta.“

— „Of, Grigore, când mă gândesc ce fericit am să fiu eu, eu Berechet cu nevastă. Ce berechet de dragoste îmi inundă sufletul.“

— „Mai incet, Ianoș, că iai foc! Dar, destulă glumă! Acum ca prietin sincer trebuie să-ți mărturisesc, că faci cea mai mare prostie însurându-te.“

— „De ce?“

— „Fiind că nu scii cum să te porți cu o femeie.“

— „Eu, nu sciu să mă port?“

— „Tu, tu. Vrei un măr, ori preferi o pară?“

— „Nu, iau o portocală. — Nu sciu să mă port cu femeile? Ori cine iubesc vinul, iubesc și femeile. Némțul dice: „Wein, Weib und Gesang“.

— „Și eu îți dic tot cu Némțul: Du bleibst ein Narr dein Leben lang.“

— „M'ai păcălit, Grigore. Dar chiar de aceea mă însor, ca să mă cumintesc.“

— „Eu te sfătuesc dragul meu, să nu nenorocesci pe acea biată fată luându-o de nevastă. Nu vești, că te ții numai de beții?“

— „I-am făgăduit să nu mai beau, de cât câte un pahar... de odată.“

— „Frumosă făgăduință! Uite, ești biat chiar în ziua promisiunii.“

— „Dacă-mi dai să beau.“

— „Ce, eu te silesc?“

— „Nu mă silești, dar mă indemn. Vești, tu mă strici. De ce mă poftesci la masa ta?“

— „Ce? eu te-am poftit? N'ai venit tu, nătărăule?“

— „Eu am venit la tine să te consult și tu m'ai poftit la masă. Adecă să mânânc bine și să beau și mai bine.“

— „Ved, că cu tine nu o pot scóte la cale. Dar consultația e frumoasă; eu îți spun să nu nenorocesci pe o biată fată luând-o de nevastă, și tu ții una, că te însori.“

— „Dacă o iubesc. Vești? numai de amorul ei sunt beat acum. Dar, auleo!“ sfinși el uitându-se la cés, „trenul plécă în 30 minute. Abia am vremea să ajung la gară. Adio, Grigore. Ți multămesce, că aprobi și tu pasul ce vreau să fac.“

— „Eu? Aprob?“

— „Negreșit! Altfel nu mă îmbétai de bucurie. Adio! Să scii că tu mă cununi.“

— „Al dracului nebun!“ mai ăise Coțofenescu după plecarea amicului său.

III.

Aprópe de nouă ore séra trenul depuse pe amicul Berechet pe cheiul gării de Nord din Bucuresci. Dru-mul de câte-va ore fără stațiuni lungi îl desbătase nițel.

— „Ei drăcia dracului“, ăise el scărpinându-se după urechi, pe când mergea cătră casă. „eu am lipsit ađi totă ziua dela birou. Ce-o să dică șeful? Am să-i spun, că m'a poftit Coțofenescu la botez... Ei, ași! dar Coțofenescu nu e însurat. Ba să-i spun, că mi-a murit o mătușe. Ba nu, să nu glumesc cu mórtea. O să-i spun eu ceva negreșit, dar ca să-mi lămuresc ideile, hai să iau un pătrar de vin în băcănă din colț.“

Berechet intră în băcănă, și după două césuri ieși în cele mai radióse dispozițiuni.

— „Cine ar fi cređut“, ăise el indreptându-se cam pe două cărări cătră casă. „cine ar fi cređut, ca nebunul de Berechet să se însore. Trebuie, că sunt nostim al dracului, de vreme ce s'a învoit Adeluța așa curênd. Ce mai viétă o să ducem! Ea o să-mi cante la pian. Adecă, pardon, n'are pian, numai mașină de cusut, și e în deobște cunoscut, că aceste două instrumente nu se asemănă la sunet, deși amêndouă plictisesc cu gălăgia... Dar... ori-cum, e frumos să ai pe cineva acasă, care să te desbrace și să te culce când ești cam chefuit. Vai! da ce spun eu? nu i-am făgăduit să nu mă mai îmbêt?... Ei, nu-i nimic, Adeluța neichi, odată nu este obicei. Ș'apoi, ți-duce neica bombóne dela... dela... birou, pardon dela Șapcă... ăsta — dela Capșa.¹⁾ Vorbă să fie, dic și eu așa, că sunt dela Șapcă, dar vor fi... dintr'altă parte. Nu sunt tot așa de bune? Sunt póte mai ieftine, dar ce are a face, economia nu este un viț. Și apoi dacă nu ți-or plăcea, Adeluța taichi, nu-ți mai aduce taica altădată, curată socotélă!“

Tot cugetând astfel, și póte chiar mai prost, ne-ne Berechet ajunse acasă.

Mare-i fú mirarea, când vedú lumină în odaia sa.

El cređu, că a greșit casa, dar uitându-se la număr se convinge, că e casa lui. Cu tóte acestea, ca om bine crescut ce era, ciocăni în ușe înainte de a intra, și rămase incremenit, când o voce străină îi răspunse din lăuntru: „intră!“

Berechet făcú semnul crucei și cređu, că în beția lui a auđit greșit.

Mai ciocăni odată.

— „Ci intră odată!“ resună din nou aceeași voce cam nerăbdătoare.

Berechet dede din umeri și deschise ușa.

La masă ședea o damă și broda.

Eroul nostru se retrase bombânind: „pardon, madam, să am iertăciune, credeam că intru la mine, m'am înșelat, etă, mă retrag, să nu vă supérați.“

Un ris sgomotos îi răspunse.

— „Ha! ha! ha! Bravo, nene Berechet, dar crup²⁾ trebuie să fi, de nu mă mai cunosci.“

¹⁾ Capșa, primul cofetar din Bucuresci.

²⁾ Crup, adecă beat tun.

— „Adela, ah, Adeluța mea“, exclamă Berechet cu bucurie. „Dta la mine, ce fericire!“

— „Da, domnule“, duse Adela serioasă. „Să nu-ți inchipuiesci cine scie ce, căci mă veți în camera dtale. Dar, după închiderea atelierului, am avut ideia să vii să mă conving, dacă te ții de jurământul ce ai făcut, de a nu mai bea. E adevărat, că ai jurat numai pe amintirea tabacherei dtale...“

— „Tabacherea mea“, intrerupse Berechet, care nu prea înțelegea bine, de ce e vorba, „sărmana mea tabachere“. Dîcînd acestea el se lăsă să cadă pe un scaun de lângă masă. „Dar ce naiba e pe scaunul ăsta?“ adause el pipăind cu mâna și scoțînd la ivelă un fel de piele răsă și sbărcită.

— „Dar e tabacherea mea“, țipă el ca un smintit. „Mi-am găsit tabacherea, acum sunt deplin fericit, vin de mă sărută, Adeluțo!“

— „Mai incet, domnule, cu Adeluța“, duse fata supărată cum se cade. „Ved, că nici nu înțelegi ce-ți spun, ești un stricat cum se cade, ori mai bine cum nu se cade, nu vreau să-mi leg viața de un astfel de om, îmi iau cuvîntul înapoi. Adio, domnule!“

Dîcînd aceste cuvinte Adela își luă lucrul, îl puse într'o punguliță și ieși pe ușa cu aerul unei regine ofensate.

Berechet rămase un moment incremenit.

— „Ce? a plecat?“ duse el apoi cu mirare. „Dar ce i-am făcut eu de s'a supărat? O, femeile, femeile! Veți, de ce Xantipă am scăpat? Dar bine, că mi-am găsit tabacherea, o prietină mai veche și mai răbdă-

tore, de cât această ursusă de Adela. Scumpă tabachere, cât te iubesc!“

Berechet șterse o lacrimă de induișoare, deschise tabacherea, făcu o țigară, o aprinse, fumă în liniște, apoi se culcă surîdînd, ca un om mulțămînt de sine și de lumea întregă.

— „*Diem non perdidit*“¹⁾, suspină adormind eroul nostru, care cînd se îmbăta vorbea și latinesce.

A doua și Berechet scrise lui Coțofenescu:

Dragă Grigore!

Tot aveai tu dreptate, că cu femeile nu o poți scote la capăt. Adeluța m'a lăsat, dar eu mi-am găsit tabacherea într'un mod miraculos, ceea ce e o compensație și un semn al destinului, ca să nu mă însor. Cu toate acestea tu poți face cheltuelile necesare pentru masă, și cînd vei fi gata, avisază-mă, ca să vii să le consumăm, adevă nu cheltuelile, ci mîncările și beuturile.

Cu frățescă dragoste

Iancu Berechet.

Răspunsul lui Coțofenescu fu următoarea telegramă foarte laconică:

Berechet

Bucuresei.

Nebunul tot nebun!

(Fine.)

Coțofenescu.

¹⁾ N'am perdut ziua.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

ERAI COPILĂ 'NCÂNTĂTORE.

*Erai copilă 'ncântătoare
In clipa, cînd mi-ai apărut;
In pîrul tîu aveai o flîre
Pe buze un suris plăcut.*

*De sub frumîsele-ți pleîpe
Doi ochi împrăsciau scînteii
Și ca vrăjîți țineai aprîpe
Pe-admirătorii tîi cu ei.*

*Din ochii tîi aprinși o rază
A fost de-ajuns, să mă vrăjesci
Și liniștea de ori ce pază
Lipsită, să mi o răpesci.*

*Atras de-o magică putere
Atunci în față-ți căltaii,
Tu îmi zimbiseși cu plăcere
Și cu speranțe mă nutraii.*

*Cînd după dulcile mominte
Un semn din mînă țî-am cerut,
Ca să-mi aduc de tine-amînte
Mî-ai dat, ah! flîrea, ce-ai avut.*

*De-atunci întregă ta ființă
Mă însoțesce 'n calea mea,
Ca să te uit, nu-i cu puțință
Și 'n veci, în veci nu te-oiu uita.*

P. O. Bocca.

CASA MĂRGINENULUI.

Narațiune din Carpați.

(Sfîrșit.)

A. Amlacher.

Iute se smulse de lângă bărbat și o tulă afară... De-a curmezișul movilei, suită de pe cresta muntelui până la vale în părăul de munte, ce spăla pîlele acestuia, se săpase, în urma apei ce se strecura din del, o vîgăună de tot afundă și lată cam de patru metrii. Dincolo de ea era pădurea, în dosul căreia era ascunsă livada, pe carea pîsceau copiii vacile. Trecînd odată vîgăuna, în câte-va minute putea fi la copii și îi putea face atenți; de făcea însă ocolul cel mare până pe vîr-

ful muntelui, pe unde aveau de gînd să mîergă ômenii judei ar fi sosit prea tîrșiu. Inima cea bună de mamă nu o mai lasă în îndoială, că ce drum se alîgă...

Din sus de mîeriște și nu departe de fagul despicat de fulger, era aședată peste vîgăună o punte dintrun trunchiu de fag nu tocmai gros. Era puntea de nevoie, pe care o foloseau cîsenii cînd voiau să scurteze drumul spre pădure sau la livada îndepărtată. Intr'acolo își îndreptase nevasta pașii, tulind-o cu grabă

prin tufarii înalți de feregă din dosul căsii. Judele însă cu toate acestea o observase și fiind bine cunoscut cu terenul, îi găcise intenția.

„Rămâi locului“, strigă el, „stai pe loc, că altfel îți va umbra rău!“

Femeia însă nu-i dădu ascultare, ci fugi înainte fără preget. Fără frică dispărură în desișul pădurii.

Mănios să repeđi judele pe urma ei, și tocmai când femeia dispăruse din fața lui de cealaltă parte, păși și el pe trunchiul de fag; turbaria și furia îi suiră sângele în cap, răpindu-i liniștea de care ar fi avut nevoie pentru a trece peste puntea slabă și primejdioasă. Că în iritația lui a făcut vr'un pas smintit, sau că trunchiul înțepenit numai la o parte s'a sucit — cine poate ști? Destul, că ajungând el la mijlocul văgăunii, își perdă de odată cumpătul și cu un răcnet se prăbuși cu capul în jos în afundime.

Pandurul și jurații, cari văduseră cele întâmplare, alergară cuprinși de grăză la marginea prăpastii. În urma strigătului de ajutor eșiră din casă bătrânul și tinărul Stanciu. După ce Ioan, fu încunoscintat despre întâmplare, se reîntorse fără a mai dice un cuvânt și aduse din cămară o fune grosă cu ajutorul căreia pandurul se scobori în văgăună și aduse în sus pe cel nenorocit. Acesta era în stare de leșin și horcăia greu. El căduse cu ciafa pe un colț ascuțit de stâncă, rănindu-se atât de grav, încât morțea era ca sigură... Atunci se apropie încetinel moș Stanciu cu lumina de ceară aprinsă în mână. După ce a ajuns în fața rănitului de morțe, ingenunchiă, îi puse lumina în mână dreptă, care îi atârna amortită și începă a dice cu glas ridicat o rugă mortală. Cei din jur își luară pălăriile jos din cap și ingenunchiară și ei.

Victima își deschise greoiu ochii, se părea că i-ar reveni firea. Un moment se uită țintă la bătrân și la ómenii săi, apoi își puse mâna cu lumina de ceară aprinsă pe pept și începă și el a dice rugăciunea după moș Stanciu — — —

Rugăciunea s'a sfirșit. Judele încercă să se scole, recădu însă îndată și un șiroiu de sânge începă să-i curgă din gură. Își înholbă ochii tare, mai tare și începă a geme și suspina grozav.

„Mâna a Totputernicului te-a ajuns, jude, și ceea ce ți-am pređis, s'a implinit“, dice bătrânul. Încă câte-va clipe și vei avea să dai sēmă de toate fărădelegile tale. Gândesce-te numai la nedreptatea ce ne-ai făcut-o chiar acuma și îndrepteză ceea ce mai poți până mai ai vreme!“

„Stanciule“, horcăi nenorocitul, „tu dici că m'ar fi ajuns mâna sorții? Tu nu ești proroc, și nici un om nu poate ști cum și când își va afla el sau altul sfirșitul...“

El se oprí un moment părea că amuțise; nesece friguri sguduitoare îi cutremura corpul.

„Stanciule“, oftă el în desperare. „Stanciule, mi se sfășie inima, vedându-te că-mi ții lumina mortului!“

„Lasă dar să nu-ți mai măresc chinul“, răspunse bătrânul ridicându-se.

„Rămâi, pentru Dumnezeu, rămâi, nu mă înțelege așa, nu așa, nu așa!...“

Intr'aceste pandurul să depărtase și acum se întorcea aducând cu sine apă și o cărpă udă, pe carea voia să o lege în jurul capului celui rănit.

S'a sfirșit óre cu mine? grăi el opintindu-se.

„Dumnezeu știe“, răspunse cel întrebat cu încunjur, ridicând cu îngrijire capul judei.

„Dă-mi bună pace“, dice acesta apărându-se, „și nu mă mai chinui. Răspunsul tău mi-o spusese și eu încă

simțesc, că mi-a bătut ciasul... Stanciule eu nu pot muri... nu vreau să mor, până ce, da, până ce... Stanciule, ó Dómne, m'auđi tu, mă pricepi óre?“

„Te aud și pricep!“

„Cu feciorul tău am isprăvit, Stanciule, m'auđi? numai cu el singur!“

„Asta Dumnezeu să ó judece!“

„Da da, cu feciorul tău am isprăvit, de când a scăpărat sēcurea lui pe de-asupra capului meu, dar cu nevasta și cu tine, nu!... Părul tău cărunt l'am necinstit și de durerea ta mi-am ris... De m'ai călca în picioare, de m'ai insulta, mi-ar părea îndreptățite. Dar aceea, că tu însuți mi-ai apăsă lumina sfintită în mână și că ai rostit ó rugăciune pentru acela, care a vrut să nimicescă fericirea ta și a copiilor tăi, — aceea dic, îmi sfășie inima, și m'a adus încă de cu vreme în judecata de a mă cunósce cât de nemernic sunt.“

El tăcu de oboselă și se muncia de a lua rēsufflet; după aceea făcu cu stânga ó mișcare sfortată. „Lăsați-ne singuri, măi ómenilor; plecați, vreau să fiu singur cu Stanciu... Dar nu, nu, rămâneți! Cu toții se auđiți și se știți! Nu pot muri, fără ca să vă spun în gură mare cu caintă: eu, judele vostru, am fost un șarlatan și un falsificator...“

Ómenii să priveau spăriați; unii își făceau cruci, numai pandurul singur dice cu liniște: „El aiuréză. Căđătura i-a smintit creierii!“

„Prea Milostive, eu nu aiurez!“ gemu rānitul cu frică și își puse drēpta cu veltelnița ardendă pe inimă, „credeți-mi, eu sunt la minți și mărturisesc adevărul!... Să știți, că restanța de dare a lui Stanciu am trecut-o fals între restanțele vechi, ér cólele vechi de dare, din cari s'ar fi putut dovedi falsificarea, le-am nimicit. Eu am forțat încassarea pentru a duce pe ómenii ástia la sapă de lemn și nu mi-am dat pace până ce să-mi ved dorința implinită. Din dorul de a mă rēsbuna, m'am făcut criminal... Dar eu vreau să-mi ispășesc pécatele pân' ce mai pot. Voi cu toții veți fi cunoscēnd casa și fēnațele de din sus de ea, care erau odinioră ale lui Dānilă Moga, tata nevastei. Eu am alungat pe proprietarul de mai nainte din casă și curte, pentru că fata lui mă ura. Vē jur, că mă căiesc de fapta asta spurcată și ca semn de caintă redau curtea aia dimpreună cu fēnațul în deplină proprietate fetei lui Dānilă, nevastei tinărului Stanciu. De veți vrea să mărturisiți astea înaintea judecāții, să vă dea Dumnezeu la toți un sfirșit fericit!“

„Fii liniștit, jude, noi vrem!“ điseră bărbații surprinși

„Așa să v'ó rēsplătescă Dumnezeu, acum pot muri mai liniștit!“ mormăi judele și pe trāsăturile feței lui distruse de durere, trecu un fior de bucurie. „Stanciule, rogu-te, dă-mi mâna, în semn că m'ai ertat...“

Bătrânul îi întinse tăcut mâna, pe care rānitul i-o cuprinse și i-o stringea convulsiv. Un moment încă mai privi țintă, cu ochii înholbați pe cei din jurul său, un oftat adēnc îi erupse din pept, ochii îi se întórseră și judele din satul din vale sta înaintea judei etern, „înaintea căruia toți sunt egali...“

În locul sculelor zălogite, fū aședat acuma mortul în car, pe așternut de ramuri verđi și frunđe de feregă. Nóptea înstelată era în apunere, pe când vitele ce abureau în rēcórea diminetii se opriră pe înălțimea de unde se începea drumul spre vale și de unde se putea arunca ultima privire spre casa mārginénului. Dincolo de rēsărit ó dungă aurie anunța la marginea orizontului, crepatul đorilor și zarea ei inunda cu lumina sa vie co-

perișul de șindilă al colibei sērăcăcioșe... După cum nainte norii cei grei cu primejdie își aruncară săgeata nimicitoare asupra fagului din vecinătatea casei, tot așa eri prin ursita cea bună fu scutită de un pericol, ce se

părea neincunjurabil. Noptea cea plină de griji neliniștitoare, era pe sfîrșite și o diminătă nouă, plină de speranțele unei vieți vesele răsări acuma pentru cei din casa mărginenuhii.

FIORI.

*Că mörtea răpit-a ființa-i de änger,
A crede nu-mi vine, imi pare mister,
Imi pare o tristă, fantastă poveste,
Ce nici când n'a fost, n'a fi și nu este!*

*... Și totuș așa e! Din falnică deș
Cadavru ajuns-a ceresca femeie,
Cadavru sinistru de palid și rece...
Ah! Tot ce 'n lume ferice e, trece...*

Brașov.

*... Sdrobiț stau. Trecutul senin și feeric
Mi-apare acuma miracol misteric,
Căci posomorita și subreda mörte
Pe veci înegri 'nfricoșat a mea sörte!*

*Momente imi vin de sublimă 'nălțare,
Când glasu-ți molatic c'aud mi se pare;
Te väd zimbînd dulce, vorbindu-mi duios,
Ș'un tremur atuncia eu simt fioros!*

Ioan Scurtu.

FELIURITE.

Una și alta.

Folosul scaldei. Folosit-a ceva nevastei tale scalda ce a făcut-o?

— Förte mult, s'a răgușit de nu pöte vorbi nici un cuvënt, am sē o și trimit mai des de aci încolo.

* * *

Averea familiei Rothschild. După cum scrie „Signal“ averea familiei Rothschild de present este de deș mii de milioane de franci. Cam o mie de milioane din suma acēta enormă este al ramului francez de familie. In 1875 averea de astăzi a familiei Rothschild nu era nici pe jumătate, adecă in 19 ani s'a sporit mai mult de cât încă-odată cu atât. — Dacă sporirea acēta a averii va merge tot astfel, atunci in 1965 familia va dispune peste o avere de trei sute de mii de milioane de franci. Acēta este sumă atât de bunișöră, încät din interesele ei s'ar putea susține 37 milioane de ömeni, adecă, populațiunea Franciei. Moșul Rothschild-eștilor de astăzi a fost om sērăc, și basa averii de acum a pus-o numai după bătălia dela Waterloo.

* * *

Modern. B. voiesce sē se căsătorēsă.

A. — Până unde ai ajuns in chestia căsătoriei?

B. — Până acum töte sunt in rinduială.

A. — Frumösă-i mirēsă?

B. — Nu sciu, acum aștept fotografia și estrasul cărții funduare.

* * *

Cum sē pöte? Un domn carē este provocat la duel:

— Bine, primesc provocarea cu condiția, că de öre ce eu sunt miop, pe mine sē mē pună cu deș pași mai apröpe de adversar, *insē pe el nu.*

* * *

Restaurație-automat. De un timp încöce Berlinul are cu o curiositate mai mult. Un întreprindător

italian a construit in grädina zoologică de acolo o restaurație-automat. Pe lângă päreții restaurației sunt aședate una lângă alta figuri in haine negre și dacă omul bagă in deschiđeturile anumite o sumă anumită de bani, automatul servesece cu cea mai mare punctuositate męcărea sau beutura dorită. Restaurația-automatul acēta este förte cercetat și ca sē-și pötă face cineva o idee mai corectă îi arätăm. Intr'una din Duminecile trecute a trecut 2700 de jimble cu șuncă, 9000 de pähare vin și 12,000 ciasce cu cafea.

* * *

Cumpēnelă in töte. Un unchiu cătră nepotul sēu:

— Veđi nepöte dragă, este pe binele tēu sē trăiesc mult. Sunt förte cruțätör, nu chieltuiesc apröpe nimic din ce căștig, și așa din ce voiu trăi mai mult, din aceea îți va rēmăne avere mai mare.

— Ei, bine-i bine, nu mē indoiesc unchiule dragă, dar scii... töte cele trebuie sē fie cu cumpēnelă.

* * *

Aglomeratiē de sänge. — Cum sē pöte domnule doctor, că eu sē am aglomeratiē de sänge in cap?

Medicul confus: Sängele pentru aceea sē aglomeréză in capul dtale, pentru că neputënd suferi loc gol, cu tot prețul cęcă sē il umple.

* * *

După înmormēntare. *Preotul:* Nu te mai supēra așa tare bade Ioane, că acolo unde-i acum sufletul nevestii dtale îi pace și liniște vecinică.

Badea Ioan: Ei c'apoi abunäsămă n'ö duce mult nici acolo!

* * *

Intre literați. — Din honorarul acestei mici lucrări, imi voiu face un rënd de haine; apropo, până unde ai ajuns tu cu novela ta?

— O, eu nu am ajuns încă de cât până la vestă.

Anecdote.

Țiganul și carnea de iepure.

Îi venise țiganului o dorință nebună: avea voie să mănânce carne de iepure și iepure ca 'n palmă. Întâlnește un român de ai noștri:

— Scii ce e mai bun sub sôre? — întreabă țiganul pe român.

— Mai bun sub sôre e sănătatea pentru noi românii, ăr pentru voi mai bun e ca fârtatul vara să tragă, erna însă nu.

— De unde! — ăice țiganul. — Mai bun sub sôre e carnea de iepure, pe asta sunt gata ori când să jur și carne de iepure am lăcomie să mănânc.

— Și ai mâncat vre-odată carne de iepure, mēi Prale? — întreabă românul, — de stai să juri că-i așa și așa de bună.

— Adecă de mâncat tocmăi n'am mâncat — răspunde țiganul — dar spunea tată-meu, fie iertat, c'au-dise el din moșu, c'acesta aflase din strămoșu, căruia-i spusese tată-său; la care i-a povestit ărăș un moș de strămoș, tot nemoteni d'ale nôstre, — c'odată, într'o di și pe la un timp, ar fi trecut, nu sciu care, pe unde-va, pe lâng-o pădure. Și cum a trecut pe lâng-o pădure, a vădut — ce-a vădut? — a vădut o urmă pe neauă. Și urma a fost lată și mare și adencă și iepurile a fost gras. dar gras, scii, încât de abia să trăgea. Cât pe ce să pună bētrânul brânca pe el! — de-i eșea în cale... Moș de strămoșul meu, acela a spus acasă, că nu pôte să fie nimic mai bun de cum este carnea de iepure, căci el i-a vădut până chiar și urma pe néuă...

Miam adus ađi aminte de lucrul acesta și m'a ajuns un dor și un drag după carne de iepure, de nu aflu stare.

al lui Ion.

* * *
Ungurii din Uifalēu.

Ungurii din Uifalēu
Au renume fôrte rēu.
Despre ei să povestesc
Că sunt proști de merge veste,
La ei cum ăice poporul
Și-a rupt prostia piciorul

Și n'a mai înaintat
Ci la ei s'a aședat
Și pe toți i-a luminat,
Căci mai puțin să căsnesc
La ei măgarul pân' cetesce;
Căci ei sērmanii sunt departe
De a să ocupa de carte. —
Nu e tocmăi așa mult
Biserică ei și-au făcut,
Ba și popă și-au căutat
Popă harnic și 'nvēțat.
Acesta cât ce a venit
La popor a poruncit
Că 'n biserică-i frumos
Ca să fie ș'un Christos.
Representanța comunală
S'adună atunci în scôlă
Și delēgă doi bărbați,
Cari au fost mai învēțați
Și le-a dat cincii đeci de sfanți,
Ca la Pesta să pornescă
Ș'un Christos să tērguiescă.
Delegații să gâtesc
Și spre Pesta ei pornesc.
Pe drum ei să tot gândesc,
De noul Christos vorbesc,
Gyuri stă 'n loc, să opresce
Și lui Andraș îi vorbesce:
„Andraș bacsi, m'am gândit,
Că noi când ne am pornit
Pentru ce n'am întrebat
Pe popa nostru din sat
Ce Christos să tērguim,
Ca pe toți să-i mulțămim,
Că unii-l vor cere viu
Alții mort pôte, mai scii“?
„Gyuri noi viu tērguim,
De-or vrea mort, îl omorim
Căci, din viu, mort putem face
Dar din mort de loc și pace“.
„Bravo Andraș, cap la tine
Nu dovleac ca la ori cine.

Bucuresci, Maiu, 1895.

I. Căndea.

Cătră onorații cetitori.

Strămutându-mē cu locuința din Sibiiu, mi s'a făcut **deocamdată** imposibilă scôterea mai departe a fôiei „**Rândunica**“. Cu numărul present deci, deși cu părere de rēu, sunt silit a sista **pe un timp ôre care** aparițiunea mai departe a fôiei.

Aducēnd acēsta la cunoscința p. t. public, îmi țin de datorință a esprima pe calea acēsta mulțămită ferbinte tuturor acelora, cari au spriginit acēsta întreprindere literară, fie ca colaboratori cu prețioșele lor lucrări, fie ca abonați.

Tot odată rog pe restanțieri să achiteze neamănat costul abonamentului, pe cât timp au primit fôia, la adresa mea în Alba-Iulia (Gyulafehervár).

Sibiiu, în 10 Iuniu, 1895.

Silvestru Moldovan.